

AĞUSTOS AYINDA GÖK YÜZÜ

Alper ATEŞ

İçinde bulunduğumuz yaz aylarında, gök yüzü, ilginç gök cisimleriyle dopdolu. Gecenin ilk saatlerinden başlayarak güneyde Akrep takımyıldızının doğusunda Yay (Sagittarius) takımyıldızı yer alıyor. Eğer tatildeyseniz ve şehir ışıklarından uzaktaysanız, gök yüzünü kaplayan dev Samanyolu'nu zevkle izleyebilirsiniz. Gök yüzünü bir baştan öbürüne aşan dev bir kuşak gibi görünen Samanyolu, en az yüz milyar yıldız ve büyük miktarda henüz yıldız olamamış gaz ve toz bulutundan oluşan bir sarmal galaksi. Güneşimiz, Samanyolu'nu oluşturan milyarlarca yıldızdan biri. Samanyolu, güneyde Yay takımyıldızı bölgesinde kalınlaşıyor. Bu bölge, gök adamızın çekirdeği. Eğer bir dürbünle bu bölgeyi gözlerseniz, yıldız bulutlarının arasında pek çok yıldız kümesi ve gaz bulutsuyla karşılaşacaksınız.

Samanyolu'nun uzun poz süresi verilerek çekilmiş fotoğrafı.

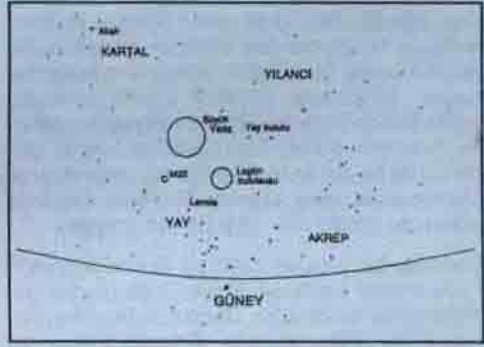
Şimdi güney ufkuna üzerine dürbünümüzü çevirdiğimizde gözleyebileceğimiz bazı gök cisimlerini tanıyalım:

M 22: Haritamızda görülen Lamda'nın hemen doğusundaki, iki yıldız grubunun arasına dikkatle bakın. Belirgin, yuvarlak bir bulut göreceksiniz. Bu küçük bulut gibi görünen gök cismi, M 22 yıldız kümesidir. M 22, 13 Haziran ayında gözlediğimiz M 13 gibi bir küresel yıldız kümesi ve bize 10 000 ışık yılı uzaklıkta bulunuyor.

Büyük Yay Yıldız Bulutu: Özellikle yaz aylarında görülebilen yıldız bulutları, Samanyolu'nun yoğun alanlarıdır. Yay ve Akrep takımyıldızları arasında yer alan büyük, belirgin ve parlak bölge, Büyük Yay yıldız bulutudur. Çıplak gözle yaygın bir bulut gibi görünen bu bölge, dürbünle incelendiğinde, muhteşem bir yıldız denizi görünümündedir.

Lagün Bulutsusu: Yaz gecelerinin en önemli hedeflerinden biri olan Lagün bulutsusu, Büyük Yay yıldız bulutunun hemen kuzeyinde bulunuyor. Bu gaz bulutu, içersinde genç yıldızların olduğu bir yer. Dürbünümüzü sarsmadan bulutsunun içindeki NGC 6530 yıldız kümesini görebilirsiniz. Bu küme, 5200 ışık yılı uzaklıkta.

Bu ay gözleyebileceğimiz bir diğer gök cismi ise Satürn. Satürn, gecenin ilk saatlerinden itibaren gü-

Güney ufkunda Yay takımyıldızı ve çevresi.

ney yönünde görülebilir. Ay boyunca Satürn her gece biraz daha erken doğacak. Venüs gezegeni ise sabaha karşı doğu ufkunda görülebilir. Bu ayın en önemli gök olayı, 12 Ağustos'ta gerçekleşecek olan Perseid gök taşı yağmuru. 12 Ağustos'u 13'üne bağlayan gece Perseidler yoğun bir şekilde hava küreye girecekler; bu sıralarda saatte yaklaşık 70 gök taşı görülebilirsiniz. Eğer bu ilginç gök olayını gözlerseniz veya fotoğraflarsanız, ODTÜ amatör astronomi topluluğuna gözlem yaptığınız yeri, ne kadar süre içinde, kaç gök taşı gördüğünüzü yazın. Gelen fotoğraf ve gözlem verileriniz, ODTÜ amatör astronomi topluluğu tarafından değerlendirilecek ve dergimizde özel bir yazı halinde yayınlanacaktır.

2 Ağustos: Dolunay

4 Ağustos: Satürn, Ay'ın güneyinde bulunacak.

10 Ağustos: Sondördün.

11 Ağustos: Sabaha karşı, hilâl şeklindeki Ay, Ülker yıldız kümesinin güneyinde.

12 Ağustos: Perseid gök taşı yağmuru.

19 Ağustos: Satürn, Güneş'in tam zıt tarafında olduğundan, tüm gece boyunca gözlenebilir.

21 Ağustos: Jupiter, Ay ve Mars, Güneş battıktan hemen sonra batı ufkunda yakınlaşacaklar.

23 Ağustos: Ay, ilkördün evresinde.

31 Ağustos: Satürn - Ay yakınlaşması.